

ИНФОРМАЦИЯ

ЗА ФИТОСАНИТАРНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ

към 05.05.2022 г.

Метеорологичните условия през месец април се характеризираха с неустойчиво време и чести валежи, които подобриха влагозапасите в горните почвени слоеве и условията за вегетация на есените посеви и засетите пролетни култури. В котловините отрицателните температури създадоха условия за образуване на слани и по-продължителното им задържане беше критично за цветовете и младите завръзи на овощните култури.

ПШЕНИЦА И ЕЧЕМИК

Фенофаза:

Пшеница: (ВВСН 29/41) „Край на братенето. Видими са максималния брой на братята“/, Ранна фаза на вретенене: удължаване влагалището на флагелния лист“

Ечемик: (ВВСН 41) „Ранна фаза на вретенене: удължаване влагалището на флагелния лист“

По данни на отдел „Агростатистика“ при Министерство на земеделието (МЗМ), към 14.04.2022 г., с пшеница са засети **1 159, 434 хил. ха**, а с ечемик **116, 935 хил. ха**.

Пролетно подхранване при пшеницата е извършено на **725,468 хил. ха (62,6 %)**, а при ечемика на **60,569 хил. ха (51,8 %)**.

При пшеницата срещу широколистни плевели е извършено третиране на **512,730 хил. ха (44,2 %)**, срещу житни и широколистни **90,600 хил. ха (7,8 %)**, а срещу житни **34,850 хил. ха (3 %)**. Общо третирани са **638,180 хил. ха (55 %)**.

При ечемика срещу широколистни плевели са третирани **58,052 хил. ха (49,6 %)**, срещу житни и широколистни **3,478 хил. ха (3 %)** и срещу житни плевели **3,150 хил. ха (2,6 %)**. Общо третираните площи са **64,680 хил. ха (55,3 %)**.

Контрол на вредителите:

Листни въшки /*сем. Aphididae*/

През месец април на единични полета в отделни области се наблюдава вредоносна дейност на неприятеля, като плътност над ПИВ е установена в областите: Велико Търново, Перник и Силистра. Нападнати са **3,000 хил. ха**.

Обикновена житна пиявица /*Ouleta melanopa*/

Масова поява на възрастното е установена в почти всички области. Начало на яйцеснасяне и начало на излюпване са установени в областите: Кюстендил, Разград, Сливен, Търговище и Шумен. Нападнати са **0,110 хил. ха**.

Вредна житна дървеница /*Eurygaster integriceps*/

Пролетната миграция на възрастните е установена във всички области на страната. Отчетената плътност е от 0-1 бр./кв.м. Към момента няма третирувани площи срещу неприятеля.

Кафява листна ръжда /*Puccinia recondita*/

Констатиран са първи прояви от патогена, без да е достигнат Прага на икономическа вредност (ПИБ).

Мрежести петна по ечемик /*Drechslera teres*/

Петна по долните листа на ечемика са установени в областите: Велико Търново, Търговище и Шумен. Нападението от причинителя на болестта е под и около ПИБ от 0-5 % . Нападнати и третирувани са 3,520 хил. ха.

Септориози по житните /*Septoria tritici*, *Septoria nodorum*/

Констатирано е нападение предимно по долните етажи на растенията, без да е достигнат ПИБ в голяма част на страната. Петна с пикнидии по листата са установени в областите: Бургас, Враца, Добрич, Монтана, Перник, Плевен, Разград, Сливен, Стара Загора и Търговище. Нападнати са 0,130 хил. ха.

Брашнеста мана /*Erysiphe graminis*/

Констатирана е поява на единични пустули по долните листа в ранни и по-гъсти посеви, като плътността е под ПИБ. Третирувани срещу болестта са 289,570 хил. ха.

ПРОЛЕТНИ ОКОПНИ КУЛТУРИ**Фенофази:**

Слънчоглед: ВВСН (00-12/09-14) „Сеитба“-„Първа двойка листа“/, Поникване: поява на котиледоните над земната повърхност – „Втора двойка листа“

Царевица: (ВВСН 00/13) „Сеитба“/, „Разтваряне на трети лист“

По данни на МЗМ, към 14.04.2022 г, на територията на страната площите, засети със слънчоглед са **479,296 хил. ха**, а с царевица **208,166 хил. ха**.

При царевицата на площ от **107,719 хил. ха (51,7 %)** са внесени почвени хербициди. Азотни торове са внесени на **49,545 хил. ха (23,8 %)**, комбинирани (NPK) на **70,508 хил. ха (33,9 %)**, фосфорни и калиеви на **5,000 хил. ха (2,4 %)**.

При слънчогледа третираните площи с почвени хербициди са **389,643 хил. ха (81,2 %)**. Предсеитбено торене с азотни торове е извършено на **178,850 хил. ха (37,3 %)**. Към момента са наторени **98,946 хил. ха (20,6 %)** с фосфорни и **94,930 хил.ха (20 %)** с калиеви торове.

Контрол на вредителите:**Сив царевичен хоботник /*Tanymecus dilaticollis*/**

През месец април е констатирана поява и начало на вредна дейност от Сив царевичен хоботник в площите с царевица в областите: Видин, Враца и Плевен. В област Враца в

поникнали царевични посеви е установена масово вредна дейност. Там на площ от 0,300 хил. ха, плътността на неприятеля е над ПИВ (достига до 6 бр./кв.м.).

В слънчогледови посеви в областите: Варна и Видин е отчетено излизане на възрастни индивиди от почвата. Отчетената плътност в област Видин е 2-7 бр./кв.м., което е над ПИВ.

РАПИЦА

Фенофаза:

- (ВВСН 50) „Наличие на цветни пъпки (бутони), още обвити с листа“ - областите: Благоевград, Варна, Велико Търново и Перник;

- (ВВСН 59) „Отворени първите цветове“ - областите: Варна, Велико Търново, Добрич, Кюстендил, Монтана, Плевен, Разград, Стара Загора и Търговище;

- (ВВСН 64) „Пълен цъфтеж: 50 % от цветовете на главния цветонос отворени, окапване на старите венчелистчета“ - областите: Бургас, Видин, Враца, Ловеч, Пазаржик, Русе, Силистра, Сливен, Търговище и Ямбол;

По данни на отдел „Агростатистика“ към МЗМ заетите площи с рапица са **133,853 хил. ха**. Подхранените площи са **85,580 хил. ха (63,9 % от общата посевнат площ)**. Пропадналите площи са **0,040 хил. ха**.

Контрол на вредителите:

Рапичен цветояд /*Meligethes aeneus*/

През периода се наблюдава начало и масова поява на възрастното. Плътност под и около ПИВ (0-6 бр. /растение) е установена в областите: Бургас, Варна, Велико Търново, Видин, Кюстендил, Перник, Плевен, Разград, Русе, Сливен, Стара Загора, Търговище и Ямбол.

Плътност над ПИВ е отчетена в областите: Плевен и Шумен (6-8 бр./растение), Враца и Силистра (8-12 бр./растение).

Рапична стъблена бълха /*Psylliodes chrysocephalus*/

В област Кюстендил е установена вредна дейност. Отчетената плътност от под ПИВ (0-1 бр./кв. м.). Нападнати са 3,100 хил. ха, са третирани 2,990 хил. ха.

Рапичен стъблен скритохоботник /*Ceutorhynchus napi*/

Вредна дейност с плътност около и над ПИВ (0-3 бр. възрастни/кв.м.) се наблюдава в областите: Кюстендил, Разград, Силистра, Търговище и Шумен. В областите: Враца и Добрич отчетената плътност е над ПИВ (4-10 бр./кв. м.)

Шушулков хоботник /*Ceutorhynchus assimilis*/

През месец април е констатирана вредна дейност на неприятеля в областите: Велико Търново и Търговище. Отчетената плътност е 0-2 бр./кв. м.

Сухо стъблено гниене /фомоза/ /*Leptosphaeria maculans*/

в област Търговище е установено нападение по долните листни етажи с плътност от 5-15 % .

ТЮТЮН

Фенофаза: „Поникване“ - „Кръстосване“ - „Вдигане на уши“

Контрол на вредителите:**Тютюнев трипс /*Thrips tabaci*/**

През първата половина на месец април неприятеля е открит в плевелната растителност в областите: Кърджали и Пазарджик, а през втората половина на месеца и в област Враца. В област Ямбол е проведено предпазно третиране срещу мана и тютюнев трипс на 0,001 хил.ха.

СЕМКОВИ ОВОЩНИ ВИДОВЕ**Фенофаза:**

Ябълки: (ВВСН 11/67) „Първи развити листа (останалите все още не са развити)“/
„Цветовете увахват: повечето венчелистчета са опаднали“

Круши: (ВВСН 57/67) „Розов бутон“: удължаване на венчелистчетата; чашелистчетата леко отворени; поява на венчелистчетата“/, „Цветовете увахват: повечето венчелистчета са опаднали“

В област Пазарджик сравнително ниските температурни стойности за различните АЕР през месец април доведоха до забавяне на фенологичното развитие на трайните насаждения и риск от повреди за цветовете и младите завръзи на овощните видове.

Контрол на вредителите:**Обикновена крушова листна бълха /*Cacopsylla pyri*/**

В област Пазарджик се наблюдава масово излюпване и вредна дейност на ларви от първо поколение на неприятеля. Плътността остава висока в градини с констатирано нападение.

Листни въшки /сем. *Aphididae*/

Начало на поява и вредна дейност е установена в областите: Благоевград, Враца, Кюстендил, Плевен, Пазарджик и Стара Загора. Образуване на колонии са установени в област Монтана. Плътност от 5-7% нападнати розетки се наблюдава в област Благоевград, 2-4% в област Сливен и 10-13% в област Кюстендил, което е над ПИВ. В област Враца нападнатите летораста са 7-8 %. В област Плевен плътността е 4-8 бр./100 пъпки и 10-15 бр./100 летораста. Плътност под ПИВ от 7-8 бр. колонии/100 летораста е установена в област Пазарджик.

Ябълков цветопробивач /*Anthonomus pomorum*/

Начало на поява и вредна дейност на презимували възрастни индивиди е установена в област Монтана, където констатираната плътност е 1-9 бр./100 клона.

Листозавивачки /сем. *Tortricidae*/

В областите: Кюстендил, Пазарджик и София област е констатирано начало на вредна дейност на листозавивачки, отчетената популационна плътност не надвишава ПИВ.

Листогризеци /сем. *Lepidoptera*/

През първата половина на месец април начало на вредна дейност на листогризеци е установена в областите: Видин, Враца, Монтана, Пазарджик и Сливен.

Ябълкова плодова оса /*Hoplocampa testudinea*/

В края на втората десетдневка на месец април е установено начало на летеж в област Кюстендил и начало на яйцеснасяне в област Пазарджик. В област Кюстендил наблюдаваната плътност е под ПИВ (1-2 бр./100 стръсвания).

Ябълков плодов червей /*Laspeyresia pomonella*/ = /*Cydia pomonella*/

Отчетено е развитие на първо поколение на неприятеля. Начало на какавидиране е установено в област Бургас. Начало на летеж на пеперуди от първо поколение е констатирано през третата десетдневка на месец април в областите: Видин, Пазарджик и Търговище.

Червен овощен акар /*Panonychus ulmi*/

В област Благоевград е констатирана вредна дейност на възрастни и ларви, там популационната плътност е над ПИВ (3-6 бр./лист). В районите на Пазарджик и Пловдив е установено начало на излюпване на зимуващи яйца. Първи възрастни се наблюдават в област Пазарджик от края на месец април.

Кръгломинаращ молец /*Cemiosoma scitella* /= /*Leucoptera malifoliella*/

Начало на летеж на пеперуди от първо поколение се наблюдава в областите: Враца и Пазарджик. Начало на яйцеснасяне е отчетено в областите: Видин с плътност от 1 бр. яйце/лист и Пазарджик с плътност от 1-2 яйца/лист.

Калифорнийска щитоносна въшка /*Quadraspidiotus perniciosus*/

Начало на летеж на възрастни мъжки индивиди е установена в област Пазарджик в овощна градина с констатирано нападение от предходни години.

Мъхнат бръмбар /*Epicometis hirta*/

Начало на вредна дейност на възрастното се наблюдава в овощни насаждения от ябълки в област Монтана, където плътността е 1-4 бр./100 розетки.

Струпяване по ябълката /*Venturia inaequalis*/

Изгърмяване на аскоспори навън са констатирани в областите: Благоевград и Търговище. Първи петна по листата се наблюдават в областите: Благоевград и Ямбол. Нападение от първа степен (1-4% нападнати леторастни) се наблюдава в област Благоевград.

Брашнеста мана по ябълката /*Podosphaera leucotricha*/

Установена е поява на системна форма на патогена в областите: Благоевград, Кюстендил и Пазарджик. Констатирана е първа степен на нападение (3-5% нападнати леторастни от дифузната форма на болестта). В област Кюстендил повредените клонки са 0-2 %.

КОСТИЛКОВИ ОВОЩНИ

Фенофаза:

Праскови: ВВСН (31/72) „Начало на развитие на леторастите: вижда се оста на развиващите се леторастни“, „Зеленият яйчник е заобиколен от чашелистчетата; някои от тях започват да падат“

Кайсии: ВВСН (62/73) „Отворени са около 20% от цветовете“, „Вторично окапване на завръза“

Черешки и вишни: ВВСН (65/69/72) „Пълен цъфтеж (отворени са поне половината от цветовете; падат първите венчелистчета)“/„Край на цъфтежа (паднали са всички венчелистчета)“/, Зеленият яйчник е заобиколен от чашелистчетата; някои от тях започват да падат“

Сливи: ВВСН (69/72) „Край на цъфтежа (паднали са всички венчелистчета)“/„Зеленият яйчник е заобиколен от чашелистчетата; някои от тях започват да падат“

В АЕР на Благоевград са отчетени 5-10 % измръзвания при праскови. Повреди по плодни пъпки, цветове и млади завръзи при костилкови овощни видове са наблюдавани в Шумен и Видин.

Контрол на вредителите:

Източен плодов червей /*Grapholita(Aspila) molesta*/

В югозападна България (АЕР Петрич и Сандански) в края на месец февруари и началото на месец март е регистрирана поява на пеперудите на източен плодов червей, след което в резултат на застудяването летежа е преустановен до 25.03. Към края на месец април се наблюдава масов летеж. В районите на Пазарджик, Стара Загора и Ямбол през първата и втората десетдневка на месеца е отчетено начало на летеж на първо поколение на неприятеля, който запазва плътност при непроменен ареал на разпространение.

Прасковен клонков молец /*Anarsia lineatella*/

Вредна дейност на гъсениците от презимувалото поколение е отчетена през втората половина на месеца в областите: Благоевград, Бургас и Пазарджик. Масово в страната е проведено по едно вегетационно третиране. Третираны са 0,324 хил. ха. Отчетен е летеж на пеперуди от лятното поколение в област Благоевград.

Черничева щитоносна въшка /*Pseudaulacspis pentagona*/

Разпространена е в градини от Благоевградска област. Развитието и в заразените градини е по - бавно тази година в сравнение с предходните. В края на месец април е регистрирано излюпване на ларви от първо поколение.

Листни Въшки /сем. *Aphididae*/

Отчетено е повишаване на популационната плътност, но тя остава под ПИВ. Третиране е проведено в областите: Бургас и Плевен. Очаква се увеличение на плътността на неприятеля. В прасковените насаждения нападение от листни въшки е отчетено в областите: Пазарджик и Благоевград с плътност над ПИВ (3- 10 % нападнати леторасты).

Черна черешова листна въшка /*Myzus cerasi*/

До момента плътността на неприятеля е под ПИВ. Третираны са черешови насаждения в областите: Благоевград и Пазарджик. Има тенденция за увеличаване плътността на неприятеля. Извършено е едно пръскане на 0,480 хил. ха в областите: Бургас и Пазарджик.

В черешовите насаждения вредят различни видове *Листозавивачки* /сем. *Tortricidae*/, *Педомерки* /сем. *Geometridae*/, *ларви на Костилкоплодова листна оса* /*Neurotoma nemoralis*/ Плътността на неприятелите е под ПИВ. След цъфтежа е проведено едно

третиране на 0,470 хил. ха в областите: Пазарджик и Сливен. Предстои третиране и в други области след преминаване на фаза „цъфтеж“ на черешите.

Вишнев хоботник /*Rhynchites auratus*/

И през пролетта на 2022 г. плътността на неприятеля във всички райони на страната остава под ПИВ. Третиране е проведено на 0,269 хил. ха в област Разград.

Черна сливова плодова оса /*Hoplocampa minuta*/

През месец април е отчетен летеж, яйцеснасяне и начало на излюпване на лъжегъсениците на осата. Проведени са от едно до две пръскания преди и след цъфтежа на сливите.

Сливов плодов червей /*Laspeyresia funebrana*/=*Grapholita funebrana*/

През настоящата година е отчетено по-рано начало на летеж по феромон на неприятеля, в сравнение с предходната година. Запазва се постоянен летеж в уловките. Не са проведени третираня.

Брашнеста мана по праскова /*Sphaerotheca pannosa var. Persicae*/

В област Бургас са извършени третираня срещу болестта. Нападнатите площи над ПИВ са 0,360 хил. ха.

Къдравост по праскова /*Taphrina deformans*/

Третиранята срещу зимуващата форма на къдравостта в по-голямата част от страната приключи до средата на месец април. Първи повреди от болестта са отчетени през втората десетдневка на месеца в областите: Благоевград, Пазарджик и Разград, като до момента не са констатирани съществени поражения.

Ранно кафяво гниене /*Monilinia laxa*/

В резултат от благоприятните климатични условия се наблюдават поражения от патогена при костилковите видове. Процентът на нападение при черешите не е висок - до 3-5% повредени цветове и клонки. При кайсиите, в област Разград се наблюдават поражения по цветовете (1-3 %), а по листа и леторастите в района на Пазарджик. Проведени са профилактични предцъфтежни и следцъфтежни третираня по културите.

Сачмянка /*Stigmia carpophila*/

От началото на месец април са установени прояви на болестта по листата на черешите в слаба степен на нападение. Проведено е едно до две профилактични пръскания на 1,709 хил. ха. Установени са първи прояви на сачмянка по сливи.

Бяла ръжда (цилиндроспориоза) по черешата и вишната /*Blumeriella jaapii*/

Проявление на цилиндроспориоза по листата на череша и вишни до момента не е установено. Предпазно следцъфтежно третиране е проведено на 0,100 хил. ха в област Пазарджик.

ЛОЗЯ

Фенофаза:

ВВСН (01/08) „Начало на набъбване на пъпките: пъпките започват да се разрастват вътре в обвивката“/, „Разпукване на пъпките: ясно се виждат зелени върхове на леторастите“

Контрол на вредителите:

Шарен гроздов молец /*Lobesia botrana*/

През месец април е установено начало на летеж на неприятеля в областите: Бургас, Пловдив, Пазарджик и Търговище, а в района на Благоевград се наблюдава масов летеж и начало на яйцеснасяне. Отчетения летеж на молеца е слаб.

Жълт лозов акар /*Schizotetranychus viticola*/

Установено е активизиране на възрастните женски в областите: Бургас и Пловдив.

Ескориоза /*Phomopsis viticola*/

Първи симптоми на болестта се наблюдават в района на Бургас. Предпазни третирания срещу ескориоза са извършени на 2,750 хил. ха. в областите: Варна и Пловдив.

Брашнеста мана /*Oidium tuckeri*/

Симптоми на болестта са констатирани в област Благоевград. В област Пловдив са извършени предпазни третирания на 2,500 хил. ха.

КАРТОФИ

Фенофаза:

ВВСН (01/09) „Начало на покълване на семената поява на кълнове (<1 mm)“/, „Поникване: стъблата излизат над почвената повърхност“ - за средно-ранни и късни сортове

ВВСН (10/29) „Първите листенца започват да нарастват“/, „Поява на 9 или повече основни странични разклонения (> 5 cm)“ - за ранни сортове

Контрол на вредителите:

Колорадският бръмбар /*Leptinotarsa decemlineata*/

Първите установени повреди от възрастните на неприятеля са регистрирани в област Благоевград (АЕП Петрич). Там са третираны 0,007 хил. ха. Начало на излизане от зимните убежища на колорадски бръмбар е констатирано в област Пазарджик.

Телени червеи /сем. *Elateridae*/

Внесени са инсектициди срещу неприятеля при засаждане на картофите на 0,605 хил. ха.

Картофен молец /*Phthorimaea operculella*/

Установено е начало на летеж на картофен молец в заложените феромонови уловки в областите: Кюстендил и Пазарджик.

Картофена мана /*Phytophthora infestans*/

Срещу патогена е извършено първо предпазно третиране на площ от 0,083 хил. ха в област Благоевград (АЕР Петрич).